Pneumoni – mikrobiologisk provtagning

Sammanfattning

Vid inläggning p.g.a. lunginflammation ska prover tas för att fastställa orsak och möjliggöra optimal antibiotikabehandling. Hur mycket diagnostik som är motiverat avgörs av klinisk situation t.ex. sjukdomens allvarlighetsgrad.

Innehållsförteckning

Sammanfattning 1
Förutsättningar 1
Genomförande 1
Odlingar 1
Antigentest 2
PCR-diagnostik vid pneumoni 2
Diagnostik att överväga vid terapisvikt 3
Dokumentation i Melior 4
Uppföljning 4
Dokumentinformation 4

Förutsättningar

Lunginflammation är en sjukdom som ibland orsakar ett allvarligt förlopp och som orsakas av olika mikroorganismer med olika känslighet för antibiotika. Det är därför angeläget att så långt det är möjligt åtgärder vidtas för att fastställa etiologisk diagnos i varje enskilt fall.

Genomförande

Odlingar

Blododling (2 flaskpar i ett stick) ska tas på alla vuxna patienter på SÄS som läggs in på misstanke om pneumoni och även på barn före intravenös behandling. Ta prover till kem lab först vid samma stick så minskas risken för föroreningar i blododlingsflaskorna.

Nasopharynxodling ska tas på alla vuxna patienter som läggs in på SÄS på misstanke om pneumoni men inte på barn. Odlingen ska tas på den mottagning som lägger in patienten, oftast Akutmottagningen.

Sputumodling tas inte generellt men kan ordineras av läkare efter individuell bedömning. Fysioterapeut kan bistå för provtagning vid behov.

Allmänna odlingar skickas till Mikrobiologen i Borås.

Antigentest

Antigentest i urin av pneumokocker och legionella tas på alla patienter som läggs på IVA med pneumoni. På övriga patienter tas antigentest för pneumokocker och legionella vid klinisk misstanke om legionella eller på ordination efter individuell bedömning av läkare.

Provet skickas till Mikrobiologen i Borås.

PCR-diagnostik vid pneumoni

Indikation för provtagning	
Influensa och RS-virus (Luftvägspanel)	Vid klinisk misstanke. Frikostig provtagning under pågående influensaepidemi (dec-mars)
SARS-CoV-2	Alltid vid misstanke om pneumoni
Mycoplasma	Klinisk misstanke om Mycoplasma (ej rutinprov)
Luftvägsblock virus inklusive Mycoplasma Chlamydofila pneumoniae	Alla med samhällsförvärvad pneumoni på IVA. För övrigt vid misstänkt atypisk pneumoni efter individuell bedömning.
Atypiska luftvägsbakterier	Alla med samhällsförvärvad pneumoni på IVA Misstanke om legionella eller psittacos
Francisella tularensis	Klinisk misstanke

Lokal för provtagning	
Influensa och RS-virus	Nph, sputum eller BAL
Covid19	Nph + svalg
Luftvägsblock	Nph och svalg eller sputum eller BAL
Atypiska luftvägsbakterier	Bakre svalgvägg, sputum eller BAL
Francisella tularensis	Sputum eller BAL

Länkar till Provtagningsinstruktioner
Allmänt
Influensa och RS-virus
PCR SARS-CoV-2 Antigentest
Luftvägsblock virus
Atypiska luftvägsbakterier
Tularemi

Remiss		**Frågeställning**
Luftvägspanel	Mikrobiologen SÄS	Influensa (och RS-virus)
SARS-CoV-2	Mikrobiologen SÄS	Covid19
Mycoplasma	Mikrobiologen SÄS	
Luftvägsblock	Virologlab SU	Mycoplasma, Chlamydophila pneumoniae och luftvägsvirus inklusive influensa
Atypiska luftvägsbakterier	Baktlab SU	Legionella, Mycoplasma, Chlamydophila psittaci, Chlamydophila pneumoniae
Remiss för speciell diagnostik	Folkhälsomyndigheten	Francisella tularensis

Diagnostik att överväga vid terapisvikt

- Förnyade allmänna odlingar från sputum och bronksköljvätska
- Legionellaodling (sputum/ BAL)
- Legionellaantigen (urin)
- Pneumokockantigen (urin)
- PCR för pneumokocker (bronksköljvätska)
- PCR för Mycoplasma, Legionella, Chlamydofila pneumoniae och psittaci, tularemi samt luftvägsvirus inklusive Covid-19 (nasofarynxsekret, svalgprov, sputum, bronksköljvätska)
- PCR för Pneumocystis jirovecii (BAL och sputum)
- Serologi för tularemi
- Odling, direktpreparat och PCR för TBC (sputum, bronksköljvätska)
- För barn övervägs i första hand PCR-prov luftvägsblock och pneumokockantigen i urin.

Dokumentation i Melior

Dokumentation att provtagning är ordinerad respektive utförd sker under aktiviteten *Planering* under rubriken *Mikrobiologisk provtagning.* Här kan man också föra in positiva provsvar

Exempel:

2022-02-25 08:36 **PLANERING Infektionsavdelning (infa)**
2022-02-25 08:36 / andlu Öl Lundqvist, Anders Läk (sign andlu)

Planeringens fakta uppd/kontr	2022-02-25 08:36:44
Inskrivning	Ja
Inskrivningsorsak	Pneumoni
Preliminärt utskrivningsdatum	2022-02-28
Smittorisk under vårdtillf.	Hosta
Skyddsutrustning används	Ja, verifierad smitta enl basala hygien o klädregler
Placering/restriktioner	Enkelrum m toalett/dusch
TTX / Telemetri	Inte aktuellt
Optimerat flöde	Pneumoni
Standardvårdplan	Pneumoni / covid-19
Länk till standardvårdplaner	
Kontroller	AF, Puls, BT, POX x 4 Temp x 2
Provtagning	Enl Meliors labmodul
Provtagning mikrobiologi	Blododling_____ utförd 220225 Luftvägsprov infl.+ RSV, Borås _____221225 POS för Influensa A Luftvägsprov SARS CoV-2_____ 220225 NEG

Uppföljning

Processteam gör uppföljning och redovisar kvartalsvis på SIW under rubrik Ledning och utveckling/Processledning/Processvisualisering.

Dokumentinformation

För innehållet svarar
Anders Lundqvist, överläkare/processledare, pneumoniprocessen, SÄS

Remissinstanser
Claes Henning, överläkare, Mikrobiologen SÄS

Fastställt av
Anders Lundqvist, processledare pneumoniprocessen, SÄS

Nyckelord
Pneumoni, mikrobiologi, bakterier, virus